

Dato 10-08-2020

Sagsnr. 7-1003-57

Genopslag af pulje: Tilskud til aktiviteter til pårørende, der passer en borger med demens i hjemmet eller til pårørende til plejehjemsbeboere med demens

Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Alternativet og Susanne Zimmer (UFG) har den 1. maj 2020 indgået aftale om initiativer for svækkede ældre i forbindelse med COVID-19.

Et af initiativerne i aftalen er en pulje til aflastende aktiviteter, der skal tilgodese pårørende til mennesker med demens, fx samboende, hvor ægtefællen passer den demensramte ægtefælle i hjemmet, pårørende til en borger med demens, der bor alene, eller pårørende til plejehjemsbeboere med demens mv.

Puljen udgør 29,5 mio. kr., hvor der i genopslaget er ca. 20 mio. kr. til udmøntning. Midlerne udmøntes som en ansøgningspulje. Der er herudover afsat 0,5 mio. kr. til Sundhedsstyrelsens administration af puljen.

Midlerne i genopslaget skal anvendes senest 30. april 2021.

Sundhedsstyrelsen inviterer hermed frivillige foreninger og organisationer til at ansøge om puljemidler.

Det vil være en forudsætning for at modtage midler, at ansøger besidder fornødent kendskab til demensområdet og til puljens målgruppe og indsatser eller beskriver hvordan dette kendskab vil kunne indhentes inden projektstart.

Ansøgning skal være modtaget i Sundhedsstyrelsen **senest mandag den 21. september 2020, kl. 12.00.**

Formål

Puljen skal tilgodese pårørende til mennesker med demens, fx samboende, hvor ægtefællen passer den demensramte ægtefælle i hjemmet, pårørende til en borger med demens, der bor alene, eller pårørende til plejehjemsbeboere med demens mv. Med puljen gives frivillige foreninger og organisationer mulighed for at søge midler til at arrangere aflastende aktiviteter, der kan bidrage til at give pårørende et tiltrængt pusterum og dermed forbedre den pårørendes livskvalitet.

Baggrund

COVID-19 indebærer ekstra udfordringer for svækkede ældre, som er særligt sårbare over for COVID-19, og deres pårørende. Mange pårørende har i perioder måttet undvære aflastning og har derfor løftet et ekstra stort arbejde under COVID-19.

Pårørende til hjemmeboende mennesker med demens yder en betydelig omsorgsindsats, og rollen som nærmeste omsorgsgiver kan være både fysisk og psykisk belastende. De bruger mange timer dagligt på omsorgsopgaven hvilket betyder mindre tid til arbejdsliv, hvile, socialt liv/øvrige familie, fritidsaktiviteter og hobbyer. Den betydelige omsorgsindsats kan endvidere medføre social isolation, hvilket kan blive forstærket af, at mange kan være bekymrede for risikoen for smitte med COVID-19.

De tidligere gældende besøgsrestriktioner på plejecentrene har påvirket både den pårørende og mennesket med demens. Selvom der nu som udgangspunkt frit kan aflægges besøg på både ude- og indendørs arealer på plejecentre, vil beboerne fortsat være yderst sårbare over for smitte og smittespredning. Dette kan derfor fortsat medføre risiko for ensomhed for mennesket med demens og øget psykisk belastning for den pårørende, som afhængig af det aktuelle smitebillede kun vælger fysisk besøg på et plejecenter i begrænset omfang.

Puljen skal understøtte en ekstraordinær indsats fra frivillige foreninger og organisationer for at mindske de udfordringer, som mennesker med demens og deres pårørende står over for.

Puljen skal ses som et supplement til kommunernes opgave efter serviceloven med at sørge for tilbud om aflastning af pårørende, der passer et menneske med bl.a. demens. Der vil kunne søges om tilskud til aktiviteter mv., selvom den pårørende allerede har fået visiteret kommunal aflastning.

Overholdelse af sundhedsfaglige retningslinjer

Både mennesker med demens og deres pårørende skal kunne føle sig trygge ved, at rammerne omkring aktiviteterne sker under sundhedsfaglige forsvarlige forhold.

Alle aktiviteter, der arrangeres, skal derfor overholde de til enhver tid gældende sundhedsfaglige retningslinjer om forebyggelse af smitte med COVID-19, herunder retningslinjer i forhold til personer, der har øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb med COVID-19¹ (<https://www.sst.dk/da/corona>).

Dette gælder både ved evt. besøg på et plejecenter², ved besøg i et privat hjem eller ved samvær med mennesker med demens og/eller deres pårørende uden for hjemmet.

Målgruppe

Puljens målgruppe er pårørende til mennesker med demens, fx samboende, hvor ægtefællen passer den demensramte ægtefælle i hjemmet, pårørende til en borger med demens, der bor alene, eller pårørende til plejehjemsbeboere med demens mv. Aktiviteter mv. kan både omfatte den pårørende og/eller mennesket med demens.

Ansøger skal være opmærksom på, at der kan være pårørende og/eller mennesker med demens, der har øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb med COVID-19 som indebærer, at de pårørende ikke ønsker deltage i projektet.

Hvilke aktiviteter kan støttes

Der kan søges om støtte både til sociale og fysiske aktiviteter, der gennemføres sammen med målgruppen og til aktiviteter, der gennemføres ved målgruppens brug af indkøbte (velfærds)teknologier eller andet udstyr, som kan anvendes aktiverende og aflastende.

Det er en forudsætning, at aktiviteterne og teknologierne/udstyret skal kunne bidrage til, at den pårørende bliver fysisk og/eller psykisk aflastet.

Aktiviteterne og teknologierne/udstyret skal samtidig kunne bidrage til at skabe livskvalitet og livsglæde hos både den pårørende og mennesket med demens, herunder ved at forebygge ensomhed og isolation.

¹ Håndtering af COVID-19: Anbefalinger til personer i øget risiko: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/Haandtering-af-COVID-19-Anbefalinger-til-personer-i-oegget-risiko>

² Se nærmere Bekendtgørelse nr. 1030 af 27/06/2020 om besøgsrestriktioner på plejehjem, plejeboliger og aflastningspladser samt sygehuse og klinikker i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19) og evt. senere ændringer.

Aktiviteterne og teknologierne/udstyret skal derfor tage afsæt i målgruppens behov og ønsker og samtidig tage hensyn til den enkeltes funktionsniveau således, at det opleves som meningsfuldt for den pågældende. Dette indebærer bl.a., at der skal tages hensyn til, at mennesker med demens kan håndtere forskellige teknologier/udstyret alt efter sygdommens stadie. Det kan således være, at der skal anvendes forskellige teknologier/udstyr til at understøtte samme type behov hos forskellige mennesker med demens.

Sociale og fysiske aktiviteter

Der kan søges om gennemførelse af sociale og fysiske aktiviteter i bred forstand. Det forudsættes dog, at de pågældende aktiviteter efterspørges af målgruppen og at de kan gennemføres under sundhedsfaglige forsvarlige forhold, herunder med iagttagelse af de særlige hensyn, der skal tages til målgruppen.

Afhængig af udviklingen af COVID-19 i puljeperioden kan der være begrænsninger på, hvilken type af sociale og fysiske aktiviteter, det er muligt at gennemføre sammen med målgruppen.

Afhængig af den aktuelle COVID-19 situation kan fx overejes gåture, motion i naturen, cykelture eller andre lignende udendørsaktiviteter, der kan gennemføres sundhedsfagligt forsvarligt³ (ved at holde fornøden afstand, god håndhygiejne, overholdelse af gældende forsamlingsforbud mv.). Eventuelle indendørsaktiviteter skal kunne afholdes i overensstemmelse med de til en hver tid gældende besøgsrestriktioner ift. plejecentre og plejehjem (jf. fodnote 2), anbefalinger der er gældende for personer i særlig risiko for alvorlige forløb (jf. fodnote 1) samt anbefalinger til forebyggelse af smittespredning (jf. fodnote 3).

Ansøger skal beskrive i ansøgningen, hvordan der kan tages højde for, at der i projektperioden kan være begrænsninger i forhold til at gennemføre de efterspurgte sociale og fysiske aktiviteter, herunder på plejecentrene.

Det er ikke et krav, at de sociale og fysiske aktiviteter, der gennemføres sammen med målgruppen, videreføres efter puljens ophør. Men det kan med fordel beskrives i ansøgningen, hvilke muligheder der er for, at aktiviteterne vil kunne fortsætte efter puljens ophør.

Aktiverende og aflastende teknologier/udstyr

Der kan fx være tale om skærm løsninger til kommunikation, påmindelser og fastholdelse af erindringer, fysiske og kognitive træningsredskaber, beroligende lys, sensorer, robotter (fx videorobot, der kører rundt på plejecenteret), rickshaws, cykler, musikinstrumenter m.v., der gør hverdagen mere aflastende og aktiverende for de pårørende og mennesker med demens.

Puljen kan også støtte etablering af digitale løsninger, der kan understøtte kontakten til pårørende, herunder digitale pårørendenetværk.

Puljen kan endvidere støtte udarbejdelse af videoer til fx understøttelse af reminiscens, fysiske aktiviteter (fx med inspiration fra Sundhedsstyrelsens træningsguide for mennesker med demens: <https://www.sst.dk/da/Viden/Demens/Taeningsguide-for-mennesker-med-demens>) eller mindfulness mv. Målgruppen (både lokalt og mere bredt) kan fx adgang til videoen på YouTube og den kan også udleveres digitalt til et plejecenter.

Der kan findes inspiration til andre relevante aktiverende og aflastende teknologier på Hjælpemiddelbasen (<https://hmi-basen.dk/r4x.asp?linktype=654>).

³ COVID-19: Forebyggelse af smittespredning: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/COVID-19-Forebyggelse-af-smittespredning>

Ved indkøb af teknologier/udstyr er det vigtigt at være opmærksom på, at det ikke altid er muligt at instruere i brugen af teknologien/udstyr ved at være fysisk sammen med den, der skal bruge teknologien.

Det er et krav, at omfanget af indkøbte teknologier/udstyr modsvarer behov og ønsker hos de pårørende og mennesker med demens, der forventes at indgå i projektet.

Det er et krav, at der beskrives i ansøgningen, hvordan brugen af indkøbt teknologi/udstyr vil kunne fortsætte efter puljens ophør.

Hvem kan søge om midler fra puljen

Puljen kan søges af alle frivillige foreninger og organisationer. Andre juridiske personer, som fx A/S, ApS, fonde, selvejende institutioner (fx plejecentre) mv. kan ikke søge. Kommuner og regioner kan ikke søge.

Ansøger skal forankre det ansøgte projekt/de ansøgte aktiviteter mv. lokalt.

Det vil være en forudsætning for at modtage midler, at ansøger besidder fornødent kendskab til demensområdet og til puljens målgruppe og indsatser eller beskriver hvordan dette kendskab vil kunne indhentes inden projektstart.

Hvilke udgifter dækker puljen

Der kan ansøges om dækning af følgende udgifter:

- Gennemførelse af sociale og fysiske aktiviteter sammen med målgruppen.
- Indkøb af aktiverende og aflastende teknologier (herunder apps)/udstyr.
- Indkøb af eksisterende (digitale) kursus- eller undervisningsforløb til pårørende.
- Indkøb af digitale løsninger, der kan understøtte kontakten til pårørende, herunder digitale pårørendenetværk.
- Forplejning, fx ifm. udendørs aktiviteter eller sociale sammenkomster.
- Optagelse af video.
- Gennemførelse af relevant kompetenceløft på demensområdet for dem, der skal udføre aktiviteterne.
- Udvikling og formidling af relevante materialer til målgruppen.
- Lønmidler i begrænset omfang til en i forvejen ansat person, som skal koordinere projektet.
- Transportudgifter til de frivillige mv. og til målgruppen (statens laveste takst).
- Revision af projektets regnskab kan foretages uden ekstern revisor ved støtte under 500.000 kr.

Der kan ikke ansøges om dækning af følgende udgifter:

- Drift af eksisterende eller (nyligt) afsluttede indsatser til aflastning mv. af pårørende til mennesker med demens.
- Køb af it-udstyr og andet apparatur til eget brug i den frivillige forening eller organisation.
- Udvikling af teknologier mv.
- Aktiviteter, der har karakter af almindelig drift, fx husleje og telefon.

Betingelser for at modtage støtte

- Ansøger skal besidde fornødent kendskab til demensområdet og til puljens målgruppe og indsatser (aktiviteter og aktiverende og aflastende teknologier/udstyr) eller beskrive hvordan dette kendskab vil kunne indhentes inden projektstart, fx ved gennemførelse af ABC-Demens (gratis e-learning: <http://www.videnscenterfordemens.dk/abc/>).
- Projektet skal starte op snarest muligt og afsluttes senest den 30. april 2021.

Kriterier for at udvælge ansøgninger

Sundhedsstyrelsen vil vurdere ansøgningerne ud fra følgende kriterier:

- I hvilken grad det i ansøgningen er klart og præcist beskrevet, hvordan behov og ønsker hos de pårørende og menneskerne med demens til aktiviteter og brug af teknologier/udstyr, er blevet undersøgt.
- I hvilken grad det i ansøgningen er klart og præcist beskrevet, hvordan projektet understøtter, at pårørende til mennesker med demens kan blive aflastet.
- At det er sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres i overensstemmelse med projektbeskrivelsen.

Det vil blive vurderet positivt i den samlede vurdering af ansøgerne, at der er sandsynliggjort et samarbejde (fx ved en hensigtserklæring) med ledelse og medarbejdere på de plejecentre, hvor den frivillige forening eller organisation ønsker at stille deres projekt til rådighed.

Tilsvarende vil det blive vurderet positivt i den samlede vurdering af ansøgerne, at der er sandsynliggjort et samarbejde (fx ved en hensigtserklæring) med den kommunale demenskoordinator, hvor den frivillige forening eller organisation ønsker at stille deres projekt til rådighed hos pårørende med et menneske med demens, der er hjemmeboende.

Samarbejdet er dog ikke et krav. Det bemærkes, at kommunen (herunder det enkelte plejecenter) eller private plejecentre og leverandører ikke kan være (med)ansøger.

Økonomi

Ansøgningspuljen vil blive fordelt med tilsagn for ca. 20 mio. kr. i 2020. Den bevilgede støtte kan alene anvendes indtil den 30. april 2021.

Afrapportering

Ansøger er forpligtet til at indsende en kort afsluttende rapport til Sundhedsstyrelsen med udgangspunkt i en af Sundhedsstyrelsen udarbejdet skabelon.

Ansøgningsprocedure

Ansøgningens skema 2 må maksimalt fylde 3 sider (skrifttype Arial, skriftstørrelse 10).

Sundhedsstyrelsens ansøgningsskema skal anvendes og udfyldes.

Ansøgningen sendes underskrevet, elektronisk, til aedpulje@sst.dk. I emnefeltet skrives ”Tilskud til aktiviteter på demensområdet”.

Ansøgninger skal være modtaget i Sundhedsstyrelsen **senest mandag den 21. september 2020, kl. 12.00**.

Sundhedsstyrelsen forventer at sende svar på ansøgningerne i uge 44 2020.

Yderligere oplysninger

Sundhedsstyrelsen kan kontaktes i ansøgningsperioden vedrørende spørgsmål til puljen.

Spørgsmål stillet efter 16. september 2020 kan ikke forventes besvaret. Spørgsmål og svar af generel karakter vil blive offentliggjort på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: <https://www.sst.dk/da/Puljer/Tilskud-til-aktiviteter-til-paaroerende-der-passer-en-borger-med-demens-genopslag>.

Generelle faglige spørgsmål kan rettes til Kristian Gribskov, tlf. 93 59 01 70, e-mail krgr@sst.dk.

Spørgsmål vedr. økonomi og administration kan rettes til Kasper Dahl, tlf.: 51 21 13 69, e-mail: kad@sst.dk.